

CODEX XIII

CODEX XIII

Alexander Baert

2021

Beefcake Publishing

VOORWOORD MAITE

‘Codex XIII’ heeft voor wie Alexander kende een precieuz symbolische waarde. Een symbool stelt het afwezige aanwezig in zijn betekenis en heeft vaak ook een heilzame werking.

Met zijn wervelende vertelstijl en karakteristieke anekdotes is hij even dichterbij. Alexanders aanstekelijke bezieling en de onuitputtelijke verwondering die hem al van jongs af begeisterte, zijn voelbaar in de woorden waarmee hij deze wereld op papier heeft gezet.

Meer dan vijf jaar na zijn schrijven kunnen we zijn Magnum Opus lezen dankzij de intense inspanningen van zijn vader die Alexanders grenzeloze fantasiewereld binnenging en zich die eigen maakte om het werk te kunnen vervolledigen.

Het lezen van dit boek is een aangename maar emotionele beproeving die parallel loopt met de avonturen van de protagonist. Beklijving, ontsteltenis, vervoering. Geruisloos kunnen we Alex’ stem horen.

VOORWOORD KORNEEL

Dit boek gaat over een jongeman die op avontuur vertrekt, net zoals Alexander op avontuur trok in de laatste jaren van zijn jonge leven. Roland Barthes mag dan wel claimen dat een boek pas echt begint bij de ‘dood’ van de auteur; de pijnlijke feitelijke dood van de auteur van dit boek toont aan, niet in het minst voor wie hem kende, dat het boek begint met zijn leven.

De zoektocht naar kennis, het goede versus het slechte en de wonderbaarlijke wereld, van ergens zoveel jaar terug, waarin fantasie met realistische natuurwetenschappelijke elementen wordt vermengd, zijn stuk voor stuk herkenbaar en komen bijna zonder omwegen onmiskenbaar uit de hersenspinsels en pen van Alexander. De overlevingstechnieken die beschreven worden in het boek zijn technieken die de auteur zelf in de praktijk, dan wel in theorie, beheerste.

Zo veel herkenbare elementen zullen een emotionele lezer misschien wel in de verleiding brengen om nog meer te zoeken en nog meer te vinden, gelet op de interesse van de schrijver in symbolen en anagrammen, om hem zo toch weer een beetje dichterbij te voelen. We zullen het helaas nooit helemaal zeker weten wat de auteur bewust of misschien onbewust heeft willen verstoppen in de vele woorden van dit boek.

Toch hoeft je Alexander niet gekend te hebben om je te kunnen laten meeslepen met dit verhaal en ondergedompeld te worden in de wereld van Hermes en zijn lotgenoten. Het verhaal neemt je bij de hand en neemt je mee zoals het een echte avonturenroman betaamt. Beetje bij beetje dring je dieper binnen in de wereld van het hoofdpersonage. De geduldige opbouw brengt dat universum mooi tot ontplooiing, met de gepaste intensiteit op het einde. Het is alsof je een onbekend landschap

steeds meer en meer in kaart kan brengen en steeds dichterbij de schatkist komt...

Ik wil graag de ouders van Alexander bedanken en mijn uiterste respect betuigen voor hun inspanning om dit boek uit te brengen, alsook voor het woordje dat ik hier mocht schrijven. Jullie zoon droeg de naam van de epische bibliotheek van Alexandrië, als was hij voorbestemd een schrijver te worden. Het postuum afwerken en uitgeven van zijn boek moet een van de mooiste bewijzen van liefde voor een kind zijn. Ik ben er zeker van dat hij erg fier is op jullie en jullie hier enorm dankbaar voor is.

VOORWOORD

Dag Alexander, ik moet je bedanken omdat je mij de kans gegeven hebt je te leren kennen op een manier die ik niet verwacht had. Toen ik na je dodelijk ongeval de taak op me nam om je boek af te werken, wist ik niet waaraan ik begon. Pas een jaar voordien had je ons verteld dat je een boek aan het schrijven was en toen ik je kort voor je ongeval vroeg hoever het met je boek stond, vertelde je mij dat je ongeveer nog één maand nodig had om het af te werken. Ik heb er bijna vijf jaar over gedaan.

Ik ben je boek beginnen te lezen zonder te weten waarover het ging, evenmin wist ik hoe dik het was. Na een eerste lezing vroeg ik mezelf af of ik het boek wel zou kunnen afwerken. Er waren nogal wat hiaten op te vullen en een einde was er niet. Daarvoor was je tijd te kort. Opgeven was geen optie en na een tweede en derde lezing vond ik mijn weg en probeerde ik te denken zoals jij deed. Dat was voor mij een hele opgave, vermits ik gewoon ben om alles tot de essentie te herleiden.

Tijdens de vele slapeloze nachten probeerde ik telkens de aan te pakken overgangen in je verhaal voor ogen te halen en de moeilijke punten te beleven. Ik ben ervan overtuigd dat jij mij als instrument gebruikt hebt om jouw boek af te werken. Het is verbijsterend om vast te stellen dat hoofdstukken die ik afgewerkt heb, verlopen zoals je in je nota's, die ik pas later teruggevonden heb, gesuggereerd had. Mijn inbreng beperkte zich tot het verwoorden van jouw ideeën. Ik hoop dat je tevreden bent met het resultaat en dat je een inspiratiebron bent voor allen die je boek lezen.

Nogmaals bedankt,

Papa

Er wordt weleens gezegd dat kennis macht is. Maar wat als één boek je *alles* zou vertellen over de kennis van de menselijke geest en hoe je over de geest van mensen heerst? Wat voor macht zou je dan hebben? En wat zou je ervoor overhebben om dat boek te bemachtigen?

1

Een zacht geritsel in het kreupelhout. Met zijn grauwe en vervuilde handen duwde de jonge twintiger voorzichtig een tak opzij. Hij liep er verwaarloosd bij. Verschillende maanden van ongenadig weer en eenzaamheid hadden hun tol geëist op zijn lichaam en geest. Zijn donkerbruine haren lagen ongekamd en in dikke, krullerige plukken op zijn hoofd. Nog even en zelfs een familie schuwe pimpelmezen zou er zonder probleem haar in-trek in kunnen nemen en zonder veel extra moeite haar nest in kunnen bouwen. Maar ook zijn baard – of toch het zwarte dons op zijn gezicht dat voor baard moest doorgaan – leek wel een eigen, warrig leven te leiden. De ongeordende haartjes bedekten zijn kaken en keel als donkere schimmel op een stuk brood. Een plukje dons hier, een plukje dons daar. Te weinig om echt als ‘baard’ te benoemen, te veel om zijn mannelijkheid te negeren.

Naast zijn gezicht waren ook zijn kleren niet gespaard gebleven door de barre en gure weersomstandigheden in het woud. Niet in het minst zijn tuniek, die ondertussen meer op een vod leek dan op een kled. Onder de vele grijze en zwarte vlekken kon je met enige verbeelding nog de beige kleur van het gewaad onderscheiden. Zijn bruine cape had het dan weer hard te verduren gekregen in een gevecht met ontelbare doornen en takken. Vanaf een afstand leek de jongeman zelfs een te zijn met het bos achter hem: een smoezelige mengeling van groene, bruine en grijze kleuren. Zijn uiterlijke verschijning riep ‘landloper’ en ‘vagebond’ uit, maar al die vestimentaire onbenulligheden lieten Hermes koud: hij was onderweg om de laatste wens van zijn grootvader te vervullen.

Zijn gedachten waren gericht op zijn bestemming in het zuiden. De tocht waarop zijn grootvader hem had gestuurd, leidde hem naar de parel in de Zuidermark: Sakrabad, de stad der wijzen. Wat Hermes’ opa daar exact van hem verwachtte, wist de jongeling zelf nauwelijks. Het enige wat hij zeker wist, was dat hij een cadeau moest afgeven aan een oude vriend van zijn grootvader. ‘*Wanneer je Valor ziet, wordt alles duidelijk,*’ herinnerde hij

zich. Maar hoe zou hij die man, een compleet onbekende, vinden in een stad zo groot als Sakrabad? Als Sakrabad een hooiberg was, dan was Valor wel zeker de spreekwoordelijke naald.

Hermes begreep niet waarom zijn grootvader hem gevraagd had deze eigenaardige reis te ondernemen. Zijn opa's uitleg was al even warrig geweest als zijn eigen kapsel op dit moment. En raadselachtig. Hoe dan ook, hij kon de laatste wens van de man die hem zoveel geleerd had niet weigeren. Daarvoor was zelfs deze gewaagde tocht niet te veel.

Een opening tussen de bomen. Hermes keek omhoog naar de maan die als een ronde, witte vlek op de donkere hemel lag. Volgens zijn observaties had hij al zeker viermaal een nieuwe maan zien verschijnen aan de nachthemel sinds hij de Noordermark achter zich had gelaten. Als zijn berekeningen klopten, was het dus meer dan honderd dagen geleden dat hij op zijn eenzame tocht naar het zuiden was vertrokken. Maar helemaal zeker was hij er niet van. Het konden er ook veel meer zijn. In het begin hield hij nog bij welke dag het was, maar dat had hij vrij snel opgegeven. Alles vloeide in elkaar over: dagen werden weken en weken werden maanden. Hoe dan ook, het was nu al vier maand geleden dat hij de veiligheid van zijn thuis in het noorden had verlaten. Als alles goed verliep, zou hij binnen een tweetal weken op zijn bestemming aankomen.

Als alles goed gaat, dacht hij.

Daar, onder de struiken, vond Hermes de perfecte slaappleaats voor de nacht: mooi uit het zicht van mogelijk onguere personen. Inslapen en morgen verder, verder op stap naar Sakrabad.

Na een relatief rustige nacht naderde Hermes de rand van het dichte bos waar hij al verschillende weken doorheen trok. Er was maar één goede reden waarom hij de veiligheid van het woud wilde verlaten en dat was om aan water te komen. Voor al het overige bleef hij binnen de veilige, groene armen van het ondoordringbare woud waar niemand hem kon zien.

Heel voorzichtig stapte de jongeman tot aan de laatste bomen. Aan de rand van het woud wachtte hij en spiedde over het uitgestrekte grasveld dat voor hem lag. Zijn bruine haviksogen inspecteerden de omgeving en

probeerden de geringste beweging op te pikken. Gelukkig voor hem namen zijn ogen deze keer niets verdachts op.

Het is al anders gegaan.

Onbewust greep hij naar zijn linkerbovenbeen. Het was nu meer dan een maancyclus geleden en de wonde was nog altijd niet volledig geheeld. De dunne korst schuurde voortdurend tegen zijn wollige tuniek aan. Hermes voelde de onaangename warmte van de wonde weer opflakkeren.

De tocht naar het zuiden was niet zonder gevaar. Hoewel iedereen het hem had afgeraden, had de jongeman toch besloten aan zijn reis te beginnen, winter of niet. Het was je reinste waanzin om op je eentje de Noordermark in putje winter te verlaten, maar het was de beste tijd om te gaan als je de overvloed aan rovers wilde ontlopen.

En toch hadden ze me bijna te pakken gekregen.

De diepe valleien en steile bergpieken maakten de oversteek naar het zuiden levensgevaarlijk. Ijsmeren en gletsjers waren eerder regel dan uitzondering langs de verraderlijke paden. Om nog maar te zwijgen van het gevaar op lawines in de steile bergpassen. Maar dat was nog maar het begin. De gevaren van de natuur, hoe gewelddadig ook, waren grotendeels voorspelbaar. Na enkele weken had Hermes perfect door op welk type sneeuw hij kon staan en welk het veiligst was om over te steken. Maar de menselijke aard, die was compleet onvoorspelbaar. Voor hij vertrok had hij de verhalen gehoord die de ronde deden. Verhalen over rondtrekkende roversbendes die reizigers in het noordelijke deel van de Zuidermark terroriseerden. Ze hielden zich schuil in de struiken of ze lagen in een hinderlaag aan het water. En voor één keer waren de verhalen juist. Dat had Hermes zelf al aan den lijve kunnen ondervinden.

De gedachte aan de rovers alleen al deed de wonde opnieuw gloeien. Met zijn duim drukte hij op de korst, in de hoop de pijn terug te duwen.

Zonder veel succes.

Hermes tuurde naar het veld. Het gras zwalpte zacht mee op het ritme van de wind en op de achtergrond kon hij het onmiskenbare geluid horen van kabbelend water. Hij slikte instinctief. Deze ochtend had hij de laatste druppel water uit zijn drinkzak geschud. Zijn keel was nu zo droog als de

schors van de den waar hij tegenaan leunde. Het werd pijnlijk duidelijk dat hij echt dringend water nodig had. Nog een laatste maal scanden zijn ogen van links naar rechts. Niemand te zien.

Zeker?

Hoewel hij vrij zeker was dat er niemand in de buurt was, bleef Hermes toch even terughoudend staan. Met de achterkant van zijn hand veegde hij zijn bezwete voorhoofd af. De druppels zweet plakten als kleine rupsen op de puntjes van de haren die tegen zijn voorhoofd kleefden.

Dit is de plek waar ze zich graag schuilhouden. En je weet het.

Hermes wist maar al te goed dat deze locatie, een open vlakte bij water, een ideale plaats was voor een hinderlaag. Bovendien was dit het soort terrein waar hij zelf op wild jaagde. Je kon dagen jagen op een konijn of fazant in de bossen, maar er was één plaats waar je uiteindelijk elk dier kon vinden. Alle dieren moeten drinken, dus een beekje was de uitgelezen locatie om te wachten op dorstig en nietsvermoedend wild. Maar nu was de situatie anders: in dit geval was hij de prooi en niet de jager. Toch moest hij het erop wagen. Hermes wist dat hij niet veel langer kon wachten om tot actie over te gaan. Elke spier, elke cel in zijn lijf snakte wanhopig naar water. Hij moest van dit moment profiteren; je wist maar nooit hoelang de rust duurde.

Geruisloos greep zijn hand naar het heft van zijn zwaard. Zijn klamme vingers omklemden het houten handvat en met een zachte klik haalde hij zijn wapen langzaam uit de schede. Hij wist best dat zijn zwaard waardeeloos zou zijn tegen pijlen, maar het gevoel gewapend te zijn was geruststellend. Al was het maar om mentaal sterker in zijn schoenen te staan.

Argwanend, als een schuchtere vogel, stapte hij het malse gras op. Voetje voor voetje ging hij op het verlossende geluid van stromend water af. Hij wilde sneller gaan, maar zijn instinct hield hem tegen. Het weergalmd als een echo in zijn hoofd: *het is geen goed idee om op klaarlichte dag het bos te verlaten.* Hoe dan ook, hij wist dat hij zich in de open vlakte moest wagen als hij water wilde bemachtigen. Hermes kon onmogelijk weten of hij voor vanavond nog vers water zou vinden. Laat staan morgen of overmorgen. Nee, nu was de tijd om water te halen. En een steen. Een steen had hij ook

nodig, herinnerde hij zich. De laatste steen die hij had, had hij gebruikt om een solitaire wolf weg te jagen, eergisterennacht. Met zijn slinger ketste hij een steen richting het grommende beest. Aan de doffe *plop* en het gejangk te horen had Hermes zijn doel niet gemist, maar de steen was wel verdwenen. Weg in het inktzwart van de nacht.

En het was net zo'n goede steen.

Als een bedeesd nachtdier stapte de jongeman naar het rustig stromende beekje, zijn hand stevig om het gevest van zijn zwaard geklemd. Door het zweet leken zijn handen wel aan zijn zwaard gelijkmd. Uiterlijk kalm, maar innerlijk gespannen, hurkte Hermes bij de rand van het beekje. Het water kabbelde rustig en glinsterde als talloze kleine diamantjes in de schittering van de zon. De lichte stroming stond in schril contrast met de stilte en verlatenheid van deze plaats.

Hoe desolater, hoe beter, dacht hij.

Snel nam hij zijn lapzak, draaide de kurk eraf en dompelde de leren drinkzak onder in het water. Het frisse vocht gutste erin, maar niet zo snel als Hermes zou willen. Risico's kon hij later nog nemen, niet nu.

Eindelijk voll! Met een zwaai smeed Hermes de lapzak over zijn schouder. Zo kon hij weer een tweetal dagen verder. Als hij geluk had, zo dacht hij, zou de inhoud van deze lapzak voldoende moeten zijn om tot bij het volgende bevoorradingspunt te komen.

Nu nog een steen.

De jongeman stond weer op en wandelde langs de oever van het beekje, op zoek naar een gepaste steen om zijn zwaard te slijpen. Veel langer wilde hij niet op de open vlakte blijven rondhangen, maar een kei had hij echt nog nodig. Hij was niet kieskeurig op het vlak van eten – hij at wat en wanneer hij kon – maar qua stenen wel. Rond, glad en groot wilde hij ze.

Geconcentreerd tuurde Hermes in het water en scande systematisch alle rotsen en stenen die hij zag tot hij een kei had gevonden die aan zijn eisen voldeed.

Als een ijsvogel dook zijn hand doorheen het wateroppervlak. In een oogwenk had hij de steen beet en geïnspecteerd. *Deze zal moeten volstaan,* dacht hij.

Haastig stak hij 'm weg in zijn broekzak. Hij keek nogmaals om zich heen, stapte dan gezwind terug richting de rand van het voor hem liggende bos en verdween gauw weer tussen het dichte kreupelhout, alsof hij hier nooit was geweest.

Nu hij zich opnieuw in de bescherming van het dichte bos bevond, voelde Hermes zich wat meer op zijn gemak. Hier konden roversbendes zich veel moeilijker bewegen. Na al die maanden dolen, waren de open vlaktes te mijden plaatsen: te veel slechte ervaringen. Maar hier, tussen de ondoordringbare struiken en loofbomen, kwam hij tot rust. De onaangename spanning die hij daarnet in elke spier had ervaren, alsof hij een gespannen veer was, gleed van hem af. Na zich een halfuur een weg gebaad te hebben door het woud, plofte de jonge reiziger neer op een grote rots. Het was de beste benadering van een stoel in deze contreien. Zelfs al was het dan geen stoel zoals hij die thuis gewend was, met prachtige houten rugleuningen, toch voelde het hemels aan om even comfortabel te kunnen zitten. Instinctief speurden zijn ogen de omgeving af, maar alles zag er rustig uit. De jonge, groene blaadjes hadden de kale takken opnieuw gekoloniseerd na de winter en ritselden zachtjes op de achtergrond. Het was enkel dat zachte geruis van het bladerdek boven hem dat de anders complete stilte verstoorde. Hermes probeerde door het bladerdek van het loofwoud heen te kijken en schatte dat hij nog een viertal uur daglicht had. Nog vier uur om wat te eten te vinden en een schuilplaats voor de nacht te zoeken.

Dat gaat gelukkig makkelijker hier dan in het noorden.

Sinds hij de Zilveren Bergen had overgestoken – zo genoemd omdat het ijs op de toppen van de bergen fonkelde als zilveren muntstukken – was hij in meer gematigd gebied gekomen. Hier had hij minder moeite om eten te vinden en een schuilplaats te bouwen.

Gelukkig moet ik hier tenminste niet graven naar zompige wortels onder een meter sneeuw.

‘Elke slechte kant heeft ook goede kanten,’ zei zijn opa altijd. Hermes glimlachte. Het waren deze kleine overwinningen, deze kleine momentjes van positief denken die hem voorthielpen bij deze tocht.

Hermes' vingers gleden langs zijn beige tenue naar beneden tot hij de vorm voelde die hij zocht: de steen uit de rivier. Nu was het ideale moment om zijn zwaard te slijpen. Als leerling bij een smid had hij er niet veel moeite mee. In Brega, het dorp in de Noordermark waar hij vandaan kwam, had hij geleerd om ijzer te smeden en te bewerken. 'Het is beter om scherp gereedschap te hebben en het niet te moeten gebruiken dan een scherp zwaard nodig te hebben en er geen te bezitten,' had zijn leermeester hem altijd verteld.

Voorzichtig nam hij zijn lapzak en liet enkele waardevolle waterdruppels op het lemmet vallen. Hermes moest het lemmet eerst wat bevochtigen om de steen te laten glijden, maar hij wilde ook niet te veel water gebruiken want hij wist niet wanneer hij het volgende riviertje zou tegenkomen. Nu hij de tijd had, inspecteerde Hermes nogmaals de kei om zeker te zijn dat het een goede slijpsteen zou zijn. Eigenlijk maakte het niet veel uit: hij kon nu toch niet meer terug naar de rivier. Deze kei zou de klus moeten klaren. Met kalme en berekende bewegingen wreef hij de steen heen en weer over de rand van het lemmet. Hermes wist niet goed waarom, maar het gaf hem altijd een voldaan gevoel wanneer hij dit schraperige geluid hoorde. Het scherpe, schurende geluid van de slijpsteen op het gladde lemmet had iets rustgevends. Alsof hij wist dat hij met iets nuttigs bezig was.

Hoewel hij beter zijn gedachten bij zijn slijpbeurt hield – Hermes' vingers gleden gevaarlijk dicht bij de snede van zijn zwaard – zat hij toch te dagdromen. Zijn hand hield de ronde kei stevig vast en duwde over het lemmet van het lange, dunne zwaard. Toen hij bij het puntje van zijn zwaard gekomen was, pauzeerde hij even, legde de steen neer en nam het medaillon vast dat hij rond zijn hals droeg.

Langzaam wreven zijn vingers over het koperkleurige metaal. Het was een medaillon dat hij van zijn grootvader had gekregen als geluksbrenger. Voorlopig had het hem al goed geholpen.

Behalve die ene keer dan.

Plots hoorde Hermes iets ritselen in het struikgewas voor hem. In een flits werd hij wakker uit zijn droom. Voor hij het zelf goed en wel besepte, stond hij overeind met zijn zwaard in de hand. Klaar om te reageren.

Droomde ik nu of...?

Bewegingloos bleef Hermes staan. Als iets of iemand zich schuilhield in de struiken voor hem, dan zou hij het horen. Na al die maanden rondtrekken had het woud geen geheimen meer voor hem. Hij kon een konijn van een haas onderscheiden, enkel en alleen door het geluid dat hun pootjes maakten in het kreupelhout. Een mens of gelijk welk ander groter dier zou hij van mijlenver kunnen horen.

Maar het enige wat hij hoorde, was zijn eigen hartslag, verder bleef het woud opnieuw muissstil.

Waarschijnlijk een vogel, dacht hij.

Hermes ging weer zitten, maar wierp nog een laatste argwanende blik richting het struikgewas voor hem. *Je kon nooit zeker genoeg zijn.*

In het begin gaf het gemengde woud van de Zuidermark hem een vreemd gevoel. Als noorderling was hij gewend aan uitgestrekte, donkere dennenbossen. Niet de open en lichte loofbossen van het zuiden.

De jongeman raapte de steen weer op die hij had laten vallen toen hij overeind sprong en ging verder met het slijpen. Dit keer met één oog op het lemmet en met het andere oog op de struiken om hem heen gericht.

Hermes was afkomstig uit de Noordermark, de regio ten noorden van de Zilveren Bergen rond de streek van Nivis. Daar woonde hij in het dorpje Brega met zijn ouders en grootouders in een boerderij van leem en hout. Ze hadden niet veel, maar ze waren gelukkig met wat ze hadden. Brega was een typisch noordelijk dorpje: iedereen kende iedereen, er was een schooltje waar je leerde lezen en schrijven om nadien een beroep aan te leren. Maar het liefst van al luisterde Hermes naar verhalen over andere volkeren, vreemde dieren. Hij absorbeerde al die kennis alsof hij een spons was en pende alles neer in wat hij zijn ‘wetenboeken’ noemde.

Hermes werd opgeleid als smid en na zijn twaalfde verjaardag ging hij in de leer bij Farral, de dorpssmid, om zich de kunst van het ijzersmeden eigen te maken.

Mensen uit het noorden waren nogal honkvast en gingen nauwelijks verder dan het dorp verderop, laat staan dat ze grote afstanden aflegden. De

winters in het noorden waren vochtig en bitterkoud, de zomers daarentegen waren veeleer aangenaam maar veel te kort. Het weer had er misschien iets mee te maken, maar de meeste noorderlingen bleven hun ganse leven in de buurt van het dorp waar ze geboren werden.

De Zilveren Bergen vormden de grens tussen de Noorder- en Zuidermark – de grens tussen bekend en onbekend, tussen welbehagen en angst.

Jaren geleden, op school, had Hermes vele verhalen gehoord over de bloeiende steden in het zuiden, voorbij de Zilveren Bergen, die een natuurlijke barrière vormden tussen het noorden en het zuiden. Zijn meester vertelde over de vijf grote stadstaten van de Zuidermark, over de huizen die allemaal uit steen waren, over een okerkleurige stad, die schitterde als een stuk barnsteen in de zon. Hermes' fantasie ging op de loop bij het horen van al die indrukwekkende verhalen, maar door het besef dat hij er allicht nooit zou komen, probeerde hij er niet te vaak aan te denken.

Hermes' opa, Armien, had hem veel geleerd over de wonderbaarlijke steden in het zuiden en over de oude talen die ze daar spraken. De belangrijkste stad in het zuiden was Sakrabad, waar ze een immense collectie boeken hadden, verzameld in de Grote Bibliotheek. Hermes leerde lezen in een taal die niet de zijne was, maar vond het zeer wijs een taal te kennen die bijna niemand anders begreep.

Hij dacht aan de vele verhalen die zijn opa hem verteld had toen hij klein was. Een van de verhalen die hem het meest bijgebleven was, was een persoonlijk verhaal van zijn opa. Het was namelijk zo dat Armien de enige dorpeling was die ooit een tocht had ondernomen naar het zuiden. Op een dag, vele jaren geleden, vertrok de jonge Armien op pad, zijn jonge vrouw en kleine kind achterlatend. Niemand wist precies waarom hij wegging, maar feit is dat men Armien voor verschillende tientallen jaren niet meer terugzag. Aangezien hij was vertrokken over moeilijk en gevaarlijk terrein, dacht men dat hij dood was.

Niets was minder waar, gelukkig. Na meer dan twintig jaar kwam hij terug als een verlicht en ruimdenkend persoon. Weliswaar was hij duidelijk ouder geworden, maar hij had nog steeds een gratie over zich. Zijn oudste kind was ondertussen zelf al vader geworden van een zoontje, Hermes, en

had gezworen om nooit, maar dan ook nooit zijn vrouw en kind achter te laten, omdat het gemis van een aanwezige vader in zijn kindertijd een grote indruk op hem had nagelaten.

Hermes herinnerde zich nog levendig hoe zijn opa, als een vreemde man, op een ezel het dorp kwam ingereiden. De rug van het arme beest was beladen met allerlei speciale waren, stoffen en specerijen uit het zuiden. Bij elke stap van de ezel leek het wel of de touwen die al die spullen samenhiielden, konden doorknappen. De commotie die ontstond toen de dorpingen zagen dat Armien teruggekeerd was, was niet te overzien. Van overal kwamen ze aangelopen. Het deed Hermes denken aan die keer dat hij met een lange, dunne stok gaten boorde in een mierennest en hoe de verwarde insecten zich een weg baanden naar buiten. Op dezelfde manier sprongen de dorpingen uit hun huizen om een glimp op te vangen van Hermes' opa. Sommigen lieten alles vallen waar ze mee bezig waren. Hermes herinnerde zich zelfs dat de dorpssluger, Mirro was zijn naam, zijn stuk spek op het spit zomaar achterliet boven het vuur en hoe het druppelende vet op het vuur er bijna voor had gezorgd dat zijn huis was afgebrand. Het gebeurde niet elke dag dat een dorpling het dorp verliet én dan nog eens, na vele jaren, terugkeerde.

De talloze dorpingen verdrongen zich rondom de nu bijna vijftigjarige Armien. Als roofdieren sprongen de mensen op hun prooi. Ze wilden hem van alles vragen. Hoe ben je tot in het zuiden geraakt? Was Sakrabad even fantastisch als in de verhalen? Heb je de Grote Bibliotheek gezien? Ben je naar de andere stadstaten geweest? Waarom ben je teruggekeerd?

Armien werd overspoeld door een spervuur aan vragen van nieuwsgierige dorpsbewoners. De kleine Hermes beseftte maar amper wat er toen gebeurde. Hij had zijn grootvader nog nooit gezien, dus hij begreep niet helemaal waarom het dorp in rep en roer stond.

Nadat Armien de menigte eindelijk wat gekalmeerd had, verzekerde hij dat hij al hun vragen zou beantwoorden in de grote hal van het dorp, bij de haard. Voorlopig kon Armien zijn voormalige dorpsgenoten van zich afslaan. Geïnteresseerd stortten ze zich toen op de vele waren die Armien mee had van zijn reis. De hereniging met zijn gezin was deels intens maar

ook koel. Zijn lange afwezigheid had veel wonden geslagen en zijn onverwachte terugkeer kon dit alles niet zomaar helen. Maar het zien van zijn kleinkind was voor hem een godsgeschenk en een beloning voor zijn zware en gevaarlijke terugtocht vanuit het zuiden. Ook zijn vrouw omarmde hem zonder woorden maar met één blik leek zij te begrijpen waarom hij zoveel jaren geleden was vertrokken om nu terug te keren. Was zijn werk in het zuiden af of moest hij hiervoor naar het noorden terugkeren?

De man ontbond de zadelpakken van de rug van zijn trouwe viervoeter en deelde de waren uit aan de enthousiaste dorpsgenoten.

Vele bewoners hadden de zaken die Armien mee had nog nooit gezien. Van prachtig gedetailleerde gouden sieraden tot vreemdsoortige houten kistjes. Maar ook geurige wierook, kruiden, pigment en boeken. Wegens plaatsgebrek had Armien maar enkele boeken kunnen meenemen, maar deze werden zorgvuldig bewaard. Het leek alsof het zijn kostbaarste bezit was, kostbaarder dan die gouden sieraden. Boeken vertellen zaken die gouden sieraden niet kunnen zeggen en daarom beschermde hij ze alsof het om zijn eigen leven ging. Boeken waren een vrij uitzonderlijk iets in het noorden, dus zouden de dorpsbewoners op het nieuwe leesmateriaal springen als bergleeuwen op een schaap en dat wilde hij koste wat kost vermijden.

Enkele jaren later, toen het dorps hoofd overleed, werd Armien, als de dorpsbewoner die het meest van de wereld had gezien, tot nieuwe dorps hoofd uitgeroepen. Deze taak nam de man met de grootste trots op zich. Ondertussen leerde de piepjonge Hermes zijn grootvader beter kennen. Armien's fantastische verhalen over een magnifieke stenen metropool, waar een immense bibliotheek fier boven de stad uittorende, bleven Hermes fascineren. Een stad als geen ander, waar duizenden, tienduizenden mensen uit alle hoeken van de wereld bijeenkwamen om handel te drijven en kennis op te doen. Sakrabad was een stad die kennis uitademde, het was een stad waar kennis centraal stond en waar iedereen zich tegoed kon doen aan de oneindige stroom informatie uit de Grote Bibliotheek, hét kenmerk van de stad, waarvan de koepel als een prachtig geslepen diamant

schitterde in de zomerzon. Sakrabad, de stad der wijzen. Als er iets was wat indruk gemaakt had op Hermes toen hij klein was, dan waren het wel de verhalen over deze bijna mythische stad.

Hoewel hij zelf nog nooit naar de Zuidermark was geweest, had Hermes wel een vrij goed beeld van hoe Sakrabad en de andere stadstaten er moesten uitzien. Armiens verhalen speelden zich als levendige filmpjes in zijn hoofd af.

Plots beseft Hermes dat hij zijn zwaard helemaal niet meer aan het slijpen was, maar doelloos voor zich uit staarde. Zijn rechterhand rustte op zijn zwaard. Langzaam deed hij deze open en keek naar de steen die hij vasthield. Het zweet van zijn hand liet donkere en lichte vlekken op het oppervlak na.

Hoe hard hij ook probeerde zich te concentreren op zijn huidige taak, Hermes' gedachten dwaalden na enkele minuten weer af. Hij dacht aan zijn opa als dorpshoofd van Brega. Het was een taak die hij heel serieus nam en met grote zorg uitoefende. De familie van Hermes kreeg veel aanzien en kon zich een grotere boerderij veroorloven. Als dorpshoofd had Armien zijn volk weten te inspireren en vooruit te helpen. Hij was niet alleen een goede leider, maar ook een liefdevolle opa die de verloren tijd met zijn eigen kind probeerde goed te maken met zijn kleinkind.

Helaas werd Armien enkele maanden geleden ernstig ziek. Een infectie aan zijn luchtwegen zorgde ervoor dat hij bedlegerig werd. Voor een actieve en plichtsbewuste man was dit natuurlijk een marteling. Tot zijn grote verdriet zag Hermes zijn opa achteruitgaan en wist hij dat het einde naderde. Voor velen was hij Armien, de grote en avontuurlijke leider van het dorp, maar voor Hermes was hij vooral zijn liefdevolle opa, die hem uren kon boeien met zijn vele verhalen.

Enkele weken voor zijn dood vroeg Armien iets uitzonderlijks aan Hermes. De jongeman herinnerde zich het moment nog levendig: hij zat naast zijn opa op het bed, toen die hem met een hese en zwakke stem toesprak. 'Hermes, mijn jongen,' zei Armien, 'er is nog één iets wat ik je zou willen vragen voor ik er niet meer ben.'

Die vraag had Hermes helemaal niet verwacht. De jongeman vond het vreselijk dat zijn grootvader zo iets zei. Het klonk zo definitief, bijna alsof hij zijn einde voelde naderen en dat wilde de jongeman niet. Toch besloot hij meteen zeer vastberaden de laatste wens van zijn opa te vervullen.

‘Maar natuurlijk, opa!’ riep Hermes uit. ‘Zeg het maar en het zal gebeuren.’ De oude man lag moe in bed, ondersteund door een hele hoop strokusens. Met grote moeite hees hij zichzelf wat rechter, zodat hij makkelijker kon spreken. Armien nam Hermes’ hand vast en kneep er stevig in. ‘Wat ik je nu ga vragen is enorm belangrijk. Ben je klaar om te luisteren, jongen?’ Hermes knikte resoluut, ook al had hij geen flauw idee waar zijn grootvader het over had.

‘Zou je de kast tegen de muur eens willen opendoen en de onderste lade opentrekken?’

Meteen sprong Hermes op en wandelde naar de kast aan de overkant van de kamer.

‘Als je de lade opentrekt, zul je onder een hoop kleren normaal een lederen omslag vinden.’

Al snel had Hermes de lederen omslag gevonden. Het bruinkleurige pakket was zeker twee duimen dik, bijna een voet lang en zwaar. Als een hond die een tak terugbracht naar zijn baasje, wandelde Hermes weer naar het bed van zijn opa.

‘Ziezo, wat is er aan de hand?’ vroeg hij terwijl hij de zware bruine omslag aan zijn opa overhandigde.

Armien ademde diep in, alsof hij zich voorbereidde om een lange redevoering af te steken.

‘Deze lederen omslag,’ zei hij, ‘bevat een boek dat ik ooit van een goede vriend heb gekregen in Sakrabad.’

‘Iemand van Brega?’ vroeg Hermes nieuwsgierig.

Armien schudde zijn hoofd zachtjes heen en weer. ‘Nee, jongen. Dit is een boek dat ik ooit vele jaren geleden heb meegenomen uit Sakrabad om het in veiligheid te brengen, met de belofte het terug te brengen als de tijd rijp zou zijn.’

Armien kuchte en zijn stem werd ruwer, alsof er iets stakte in zijn keel.

‘Ik weet niet wat er ondertussen gebeurd is, maar in al die jaren heb ik nooit het gevoel gehad dat het moment aangebroken was. Ik was nochtans van plan het boek terug te brengen. Het was ook al zovele jaren geleden, maar vorige nacht had ik een droom of eerder een visioen eigenlijk, dat denk ik toch, waarin me gevraagd werd het boek terug te brengen naar Valor Zimea. Het leek heel erg dringend. Maar nu ik zelf niet meer naar Sakrabad kan gaan, is er bijna geen enkele manier om het boek terug bij Valor Zimea te krijgen,’ zei de oude man vol spijt. ‘Daarom zou ik graag aan jou willen vragen of je dit boek kan teruggeven in mijn naam, zodat ik mijn belofte toch nakom.’

Hermes knikte meteen. Hij had dan wel nog nooit van Valor Zimea gehoord en hij had evenmin een idee hoe hij in Sakrabad moest geraken, maar toch wilde hij zijn opa’s wens niet weigeren. Voldaan door Hermes’ positieve antwoord leunde de oude man opnieuw achterover in zijn zachte ruggensteun van kussens.

‘Maar,’ vroeg Hermes benieuwd, ‘waarom dit boek? Wat is er zo speciaal aan?’

Armien schraapte zijn keel en probeerde zich weer wat rechter te zetten.

‘Wel jongen, ik zal het je laten zien.’

De jongeman keek aandachtig naar wat zijn grootvader aan het doen was, net zoals hij vroeger als kind deed.

Voorzichtig opende Armien de lederen enveloppe die het boek als een geschenkverpakking omsloot. Zijn fel vermagerde vingers hadden moeite om de bruine veters los te wikkelen die de versleten omslag netjes gesloten hielden. Met veel zorg opende Armien langzaam de lederen zijkant, zodat het boek onthuld werd.

‘Is het geen prachtexemplaar?’ vroeg Armien, alsof hij het boek voor de eerste maal aanschouwde. Het was een waardevol uitziend boek met lederen kaft, voorzien van een wel heel speciaal slot aan de zijkant. Een ingenieus mechanisme van metalen banden, ingewerkt in de kalfslederen kaft, die verbonden waren met het slot. Het boek had geen enkele opdruk, enkel mooie, met goud versierde, sierlijke krullen. Niets dat verwees naar auteur of titel, maar geweldig mooi versierd.

‘En of! Is dat de originele cover? Wat is er zo speciaal aan?’

‘Wel, veel meer kan ik je er niet over vertellen. Ik kan enkel vertellen dat je het goed moet beschermen. Zoals je ziet, is het boek veilig afgesloten en enkel met een speciale sleutel te openen.’

Armien zuchtte en zijn ademhaling werd oppervlakkiger en moeizaam vertelde hij verder: ‘Bekijk het boek maar eens goed en bewonder de smeedkunst van het slot.’ Hij overhandigde het plechtig aan Hermes. Met veel interesse en respect nam de jongeling het boek aan, dat hij stevig als een pasgeborene met beide handen ondersteunde.

‘Wat een prachtige kافت,’ zei Hermes vol bewondering. ‘Over welk verhaal gaat het wel? Kan je mij niets meer vertellen?’

‘Nee jongen,’ kuchte Armien. ‘Alles zal je mettertijd wel duidelijk worden, zoals het mij zoveel jaren geleden duidelijk geworden is.’

‘Dit is echt een uniek exemplaar,’ kraamde Hermes verbluft uit.

‘Het is van het grootste belang dat Valor en het boek weer verenigd worden, Hermes. Geef dit enkel aan Valor, enkel aan Valor. Tast nog eens in de lederen enveloppe, er moet nog iets in zitten!’

Hermes tastte in de enveloppe en vond nog een koperkleurig medaillon en een platgevouwen kaartje met een weinig gedetailleerde wegbeschrijving.

‘Doe het medaillon om je hals, het zal je beschermen en het kaartje zal je naar je bestemming gidsen. Dit medaillon, dat ik lang geleden zelf gemaakt heb, zal je de juiste weg tonen en je de toegang verschaffen tot Valor Zimea.’

De jongeman knikte zonder nadenken. In al die jaren had hij zijn opa nog nooit zo serieus gehoord. Wat dit boek ook mocht zijn, het betekende veel voor hem en zeker voor Valor.

‘Vertrouw niemand en praat met niemand over je doel, jongen.’

‘Maar hoe vind ik Valor dan? Ik weet niet eens wie hij is.’

Zijn opa hield een vinger voor zijn mond.

‘Rustig, Hermes. Je zal Valor wel vinden. Maar denk eraan: geef het boek enkel aan hem. *Enkel* aan hem, hoor je me? Aan niemand anders, wie of wat dan ook.’

Hermes knikte, ook al wist hij niet waarom. Hij begreep maar met moeite wat er aan de hand was.

‘Herinner je je het verhaal dat ik vroeger vertelde over de geheime sleutel? Wel, ooit zal je dit goed van pas komen.’

‘Maar wanneer zal ik dit nodig hebben?’

‘Wanneer je Valor ziet, zal alles duidelijk worden, jongen. Dat beloof ik.’

Armiens knokige hand kneep zachtjes in die van Hermes. De oude man voelde dat de kracht in zijn vingers fel verminderd was, maar hij wilde zijn kleinzoon een hart onder de riem steken. Hij wist dat Hermes het zeker zou kunnen gebruiken.

‘Ga nu, Hermes. Maak je rugzak klaar en vertrek deze week nog. Met wat geluk steek je de passen nog voorbij voor de eerste sneeuw komt.’

‘Maar opa, hoe kan ik... Ik weet niet eens hoe ik naar Valor toe moet.’

‘Geen zorgen, jongen,’ onderbrak hij hem met zijn diepe, geruststellende stem. ‘Angst maakt de wolf groter dan hij is. De weg zal zichzelf wel duidelijk maken mettertijd. Trek naar het zuiden de bergen over, het medaillon zal je gids zijn. Soms is alles wat je nodig hebt gewoon een klein duwtje in de juiste richting.’

Hermes kon altijd troost vinden in de zware, bemoederende stem van zijn grootvader, maar deze keer was anders. Hoe troostend zijn opa’s stem altijd was geweest, deze keer hoorde hij nog iets anders in die stem. Hermes kon het niet volledig plaatsen, maar de lichte trilling in Armiens stem verreesde dat zijn einde naderde. Hij moest Hermes op weg zetten vooraleer het te laat zou zijn. Hermes voelde hoe Armiens vingers langzaam kracht verloren. Een warme traan welde op in zijn oog. Dit was geen ‘tot later’, dit was een definitief afscheid. En hij wist dat zijn opa dit ook wist: ze wisten het allebei.

Net toen Hermes aanstalten maakte om te vertrekken, gebaarde Armien om nog eens dichterbij te komen. Hij maande Hermes aan om zijn oor tot tegen zijn mond te brengen en fluisterde: ‘Onthoud dit goed: eerst kwartdraai rechts, voorwaarts tot einde duwen en dan tweemaal links. Dit is de sleutel tot de oplossing van het raadsel.’

Hermes herinnerde zich het moment dat hij dan weer naar huis stapte heel goed. Allerlei vragen vlogen door zijn hoofd. Hij begreep niet goed wat er aan de hand was. Hij dacht dat hij al de verhalen van zijn opa al had gehoord, maar dit verhaal was hem totaal onbekend. Ook de naam Valor Zimea zei hem niets. Wie was die vriend van zijn opa, vroeg hij zich af. Leefde hij zelfs nog? Of was zijn opa misschien aan het ijlen? Die laatste gedachte leek misschien waarschijnlijk, maar waarom zou zijn opa dan zo blijven aandringen dat hij het boek zou teruggeven?

Hermes was nog nooit naar het zuiden geweest. Hij was zelfs nog nooit verder gegaan dan het nabijgelegen dorp. De jaren van verhalen hadden zijn kop gek gemaakt en al die tijd wilde hij naar het zuiden trekken, nieuwe gevaren, uitdagingen en horizonten tegemoet. Hij wilde alles gezien hebben waar hij als kind al van droomde. Maar nu de mogelijkheid om dit effectief te doen zich voordeed, wist hij niet goed wat te doen. Enerzijds was hij zodanig gewend geraakt aan het rustige en voorspelbare leven in Brega, zijn geboortedorp, dat hij geen enkel probleem had om hier te blijven. Anderzijds was er een latent vuur dat zachtjes in hem brandde en dat hem aanspoorde om de fantastische verhalen waar hij al die jaren over had gedroomd voor zichzelf te gaan beleven. Daarenboven kon hij naast het bevredigen van zijn nieuwsgierigheid ook de laatste wens van zijn opa inwilligen. Maar waarom een boek terugbrengen naar Sakrabad en hiervoor mogelijk veel gevaar lopen, dat bleef hem een raadsel.

Volgens zijn opa waren de dagen in de Zuidermark lang en was het weer uitzonderlijk mooi, niets wat Hermes gewend was. Hoe dan ook, dat vooruitzicht maakte de tocht er zeker niet minder aangenaam op.